

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VI. Vera responsio assignatur, & reliqua argumenta solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

atque solū: aut idem est, atque secundū omnem suam perfectionem: Si hoc secundū, quālibet relatio divina est idem cum essentia adæquatē; siquidem tota essentia secundū omnem sui perfectionem identificatur cum quālibet relatione, & quālibet relatio secundū se totam identificatur cum essentia; alioqui Personæ divinæ non essent æqualiter perfectæ Deus: Si primum, verum est, quod non solum una relatio, sed etiam aliæ identificantur naturæ, sed in hoc ipso est difficultas, quæ videtur repugnare illi principio; nam dicere, duo identificari uni tertio inadæquatē, idem est, ac dicere, identificari illi tertio, & non identificari inter se, quod est reddere idem per idem, sicque semper manet eadem difficultas, quā scilicet ratione possint esse idem illi tertio, & tamen inter se realiter distingui.

160. Resp. septimū cum cōmuni, ea, quæ sunt eadem in uno tertio, esse eadem inter se, quādo illud tertium est singulare, & incommunicabile: non autem si sit communicabile; cum verō essentia divina sit communicabilis tribus Personis, possunt hæc esse idem in illa, & tamen inter se realiter distingui. Patet in Petro, & Paulo, qui sunt idem in homine; & tamē non sunt idem, imō realiter distinguuntur, quia sunt idem in uno tertio communicabili pluribus. Sed contra, quia esse communicabile, aut esse idem, atque esse quid commune, & multiplicabile in pluribus, ut est homo; aut est idem, atque eandem numero formam indivisibilem, & inmultiplicabilem reperiri in pluribus realiter distinctis, ac multiplicatis: Si primum, Natura divina non est prout sic communicabilis, ut fides docet: Si secundum, licet id doceat fides, est reddere idem per idem; siquidem esse prout sic idem in uno tertio communicabili, idem valet, atque esse idem cum illo, ex cuius identitate non sequitur identitas inter se; & illud prout sic esse communicabile, quod realiter, & indivisibiliter identificatur rebus inter se realiter distinctis; quod quidem videtur per se immediatē opponi illi principio, de quo agimus, & ad quod hominis exemplum est impertinens, cum homo non sit aliquid singulare indivisibiliter, imō divisibiliter communicatum pluribus. Unde:

161. Respondeo octavū cum P. Soar. hic lib. 4. cap. 3. num. 7. illud principium quæ sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se, si spectetur in tota latitudine, & abstractione entis creati, & increati, esse falsum; siquidem, ait, collectum fuit à Philosophis ex creaturis, sicque in solis rebus creatis posse verificari, non autem in divinis; alioqui ex purè particularibus argueretur ad aliquid universalius, & à rebus finitis ad ens simpliciter infinitum, quod videtur esse contra lumen naturale. Non placet omnino, nam cum in illo principio fundetur tota vis Syllogistica, quæ etiam in Deo locum habet (alioqui destrueretur vis arguendi contra hæreticos, & ethnicos in rebus divinis, quod non est dicendum,) videtur illud principium etiam in tota abstractione esse ratione aliqua verum, quamvis diverso modo applicandum sit rebus creatis, atque applicandum est divinis, in quo sensu verum est, quod dicit P. Soar. si dicat, illud principium esse falsum, si nimirum applicetur eodem modo rebus divinis, quo applicatur rebus creatis, prout ex dicendis constabit.

SECTIO VI.

Vera responsio assignatur, & reliqua argumenta solvuntur.

ADVERTES primū totam difficultatem illius principii, quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, reduci ad rationem verificandi prædicata contradictoria à parte rei de eadem indivisibili entitate, quod apud Philosophos non admittitur. Pater, idē enim necessum est, quæ sunt eadem in uno tertio, esse idem inter se, quia aliter essent idem, & non essent idem; essent idem, quia unum extremum sumptum cum illo tertio esset illud idem, quod est aliud extremum sumptum cum eodem tertio, cum quo etiam est idem; non essent idem, quia haberent realem distinctionem, & diversitatem; esse autem idem, & non esse idem sunt contradictoria. Et declaratur, quia omnia contradictoria idē pugnant, quia repugnant illi principio, Impossibile est idem simul esse, & non esse; sed non minus contradictoriē opponuntur esse idem, & non esse idem, quā absolute esse, & non esse; ergo tota difficultas illius principii reducitur ad oppositionem contradictoriam.

Advertes secundū in divinis inter aliqua prædicata, ut sunt Intellectio, & Volitio, Essentia, & Relationes, dari, prout diximus in *Met. tract. 1. d. 3. sect. 19. & 20.* à parte rei distinctionem virtutalem, seu eminentialem, & per æquipollentiam, quæ scilicet Deus ob infinitatem subiecti est capax admittendi prædicata, quæ in creatis ob limitationem creaturæ non possunt à parte rei verificari absque distinctione reali, cuiusmodi sunt *produci, & non produci, communicari, & non communicari*; nam eidem entitati quatenus est Relatio convenit produci, & quatenus est Natura convenit non produci; ut est Natura communicatur, & ut Relatio est non communicatur. Idem est de illis contradictoriis *generari, & non generari*, prout diximus loco proximè citato, & infra dicemus. Unde Deus ob suam infinitudinem in ordine ad prædicata contradictoria à parte rei, continet æquipollenter distinctionem realem, seu capacitatem, quā ob suam limitationem, seu capacitatem limitatam non continet ens creatum, ideoque hanc capacitatem per æquipollentiam appellamus distinctionem virtutalem intrinsecam, quia virtute æquipollent distinctioni reali, prout diximus loco citato.

Advertes tertio, singulare, seu particulare, licet opponatur Universali, non opponi communicabili; siquidem idem subiectum singulare potest communicari pluribus formis ab eo realiter distinctis & inter se, ut idem lapis pluribus accidentibus; & eadem forma pluribus subiectis, ut eadem anima pluribus partibus materiæ, & eadem albedo divinitus pluribus subiectis; quia tamen data distinctione reali plurium ab uno tertio, ut datur in exemplis adductis, faciliè intelligitur, quomodo illud tertium communicetur pluribus realiter distinctis; tota difficultas illius principii in Mystério Trinitatis in eo consistit, quod Relationes non sic distinguantur realiter ab essentia, & tamen inter se realiter distinguuntur. His positis.

Respondeo cum P. Arriaga d. 43. sect. 3. à n. 22. & apud illum ex parte P. Vasq. & P. Valent. illud principium: quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter

inter se: sumptum in tota sua latitudine, & abstractione entis creati, & Increati, esse verum absolute loquendo; neque enim inde sequitur, Personas divinas esse idem realiter inter se; siquidem cum distinctio illa eminentialis, quæ datur inter Personalitates, & Naturam, sit virtute, & æquipollenter realis, facit in Deo à parte rei, quod efficeret distinctio realis, si ibi daretur, sicut datur in creatis; nam si Relationes divinæ sic realiter distinguerentur à Natura, bene intelligeretur, quomodo id inter se realiter distingueretur sine contradictione; sed distinctio illa virtualis ex natura rei, quæ datur inter Relationes, & Naturam eminentiori modo æquipollent distinctiōni reali propter infinitatem subiecti; ergo tollit à parte rei eam contradictionem, cum ut distinguantur inter se realiter, perinde sit distingui à Natura virtute, ac distingui realiter. Unde illud principium ita commodius distinguendum est: quæ sunt eadem in uno tertio, tam realiter, quam virtualiter; tam formaliter, quam æquipollenter, sunt eadem inter se; concedo: quæ sunt eadem in uno tertio realiter, à quo tamen virtualiter intrinsecè, & per æquipollentiam realiter distinguuntur, sunt eadem inter se; nego: Et in hoc secundo intelligendus est P. Soar. cit. quatenus dicit principium hoc in tota sua latitudine esse falsum.

166. Adverte hic juxta hanc explicationem, facile applicari posse communem solutionem de qua supra n. 160. quatenus dicitur, quæ sunt eadem in uno tertio, esse eadem inter se, si illud tertium sit incommunicabile, aliter verò si sit communicabile. Nam si urgeas id ipsum repugnare, quod scilicet eadem res singularis, & indivisibilis à parte rei per identitatem communicetur pluribus realiter distinctis: Respondeo id verum esse, quando id, quod communicatur non distinguitur ex natura rei æquipollenter ab illis pluribus realiter distinctis; nam si propter suam infinitam capacitatem habeat illam æquipollentiam, perinde se habet distingui virtute æquipollenter, ac distingui realiter; cum autem distinctio realis faciat, ut aliquid tertium possit, licet singulare, communicari pluribus inter se realiter distinctis, id ipsum poterit efficere distinctio virtualis intrinsecè, cum sit æquipollenter realis.

167. Instabis 1. Per hunc explicandi modum nihil aliud videtur dici, quam quod illud principium non habeat locum in divinis, prout dixit P. Soar. cit. ergo &c. Respondeo negando antecedens, ut patet ex dictis; licet enim non habeat locum in divinis in sensu determinato ad ens creatum, illum tamen habet in sensu indeterminato, prout præscindit ab identitate tam reali, quam virtuali, aut determinato ad ens divinum, prout in hoc cum identitate reali reperitur distinctio virtualis intrinsecè, quæ æquipollent reali.

168. Instabis 2. Illud principium, si quid evidenter ostendit, ostendit utique, non posse plura magis distingui inter se, quam distinguuntur ab uno tertio; sed hoc non ostendit in divinis; siquidem Personæ magis distinguuntur inter se, nempe realiter, quam ab uno tertio, nempe ab Essentia, à qua solum virtualiter distinguuntur; ergo per hanc explicationem non vitatur difficultas. Respondeo distinguendo majorem: ostendit non posse plura magis distingui inter se, quam distinguuntur ab uno tertio, vel actu, & formaliter, vel virtute, & æquipollenter; concedo majorem: semper actu, & formaliter; nego majorem: in ordine autem ad vincendam contradictionem à parte rei,

Tom. I.

in qua est tota difficultas illius principii, ut diximus, perinde est in Deo distinctio illa eminentialis, ac si esset realis.

Inferes: Ergo sicut illa distinctio virtualis per æquipollentiam sufficit, ut contradictio illa tollatur; ita etiam sufficit similis distinctio inter Personas, ut à parte rei dicantur plures Personæ, quin necessarium ad id admittamus distinctionem actu realem; hoc autem est contra fidem; ergo &c. Respondeo negando illationem: hæc enim distinctio non est admittenda ubi oppositum habemus ex fide, & communi sensu Ecclesiæ, sed ubi necessaria est ad explicandas res fidei; cum autem hæc teneat inter Personas divinas dari distinctionem actu realem, quam tamen non admittit inter Personas, & Naturam, & alioqui de Natura, & Personis verificentur prædicata contradictoria, quæ verificari non possunt à parte rei sine distinctione aliquo modo reali, ideo hanc virtutalem per æquipollentiam admittimus inter Naturam, & Personalitates, quia hæc sufficit, & necessaria est: illam verò actu, & formaliter realem damus inter Personas, quia illam admittere docet Fides. Et ratio est, quia Personalitates exercent inter se oppositionem originis, quam non exercent cum Natura; Concilia autem, & Sancti Patres constanter docent in divinis omnia esse idem, ubi non datur oppositum.

Instabis 3. Si propter infinitatem entis Increati admittitur hujusmodi distinctio inter Relationes, & Naturam, etiam admittetur inter Essentiam, & Attributa, cum hæc participant eandem infinitatem; sed hoc dici non potest; alioqui sequeretur Attributa esse inter se realiter distincta, sicut realiter distincta sunt ipsæ Relationes: aut si non, neque etiam sufficeret illa distinctio, ut Relationes inter se distinguantur realiter; utrumque autem est contra fidem; ergo &c. Respondeo primo cum aliquibus juxta alibi dicta, concessa majori, & negando minorem, ac ejus probationem; neque enim (dicunt) admissa tali distinctione inter Essentiam, & Attributa, sequitur, quod Attributa distinguantur inter se realiter, sicut distinguuntur Relationes; siquidem distinctio realis non inducitur à distinctione eminentiali ab uno tertio inter extrema, nisi hæc aliunde opponantur; non autem sic inter se opponuntur Attributa, sed solæ Relationes.

Respondeo secundò, & melius negando majorem, quia distinctio illa eminentialis solum est admittenda, ubi fides cogit ad verificanda prædicata à parte rei, & physicè contradictoria, quæ opus non est verificari de Natura, & Attributis, nisi ad plurimum intentionaliter, & quoad nos, ad quod sufficit distinctio virtualis quoad nos. Neque ratio infinitatis obstat; siquidem hæc solum inducit talem capacitatem, sive distinctionem, ubi illa ex natura rei necessaria est juxta exigentiam prædicatorum.

Objicies secundò contra supra positam conclusionem: Una numero essentia unius rei est essentia & non plurium; sed in Trinitate ponitur una numero essentia plurium Personarum; ergo hoc Mysterium videtur esse contra rationem. Respondeo majorem esse veram, quando essentia est una incommunicabilis pluribus, & ab eis etiam virtualiter indistincta: non ita verò quando est communicabilis, & ob suam infinitatem ita se habet, ac si ab ipsis pluribus distingueretur; sic enim homo, quia est una natura in specie Petro, & Paulo communicabilis, in utroque est

B b b 2

una,

una, & eadem essentia in specie; & sic Essentia divina, quia est communicabilis eadem numero pluribus Personis, Personarum unam, & eandem numero Essentiam habent. Patet in anima rationali, quæ quia distinguitur realiter à diversis partibus materia eadem numero omnibus illis communicatur.

173. Obijcies tertio: Duo contradictoria realia, & physica non possunt esse simul vera; sed in Trinitate reperiuntur duo contradictoria simul vera; siquidem verum est Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum esse tres res realiter propter tres Personalitates, & non esse tres res realiter propter eandem essentiam: Item verum est Patrem communicari Filio realiter, & non communicari realiter Paternitatem, quæ est idem realiter cum Natura; esse autem duo contradictoria simul vera est contra rationem naturalem; ergo &c.

174. Respondeo majorem esse veram, ubi contradictoria affirmantur de eodem, quod tam actu, & formaliter, quam virtute, & æquipollenter est idem: at verò non ita, quando ob suam infinitatem est æquipollenter diversum: Personarum autem Divinarum sunt idem in natura, & diversæ in Personis, quæ cum à natura virtute, & æquipollenter distinguantur, idem in Personis sunt tres res, & non sunt tres res in natura. Similiter in Patre natura communicatur realiter, & non ita realiter communicatur Paternitas, quia Paternitas, & Natura modo eminentiori distinguuntur.

175. Obijcies quarto: quia evidens est, formam syllogisticam concludere in omni materia; sed non ita concludit in Trinitate; ergo mysterium Trinitatis videtur esse contra rationem naturalem. Probatur minor, primò in Syllogismo expositorio, quia in divinis non concludit: *Hæc Essentia divina est Pater: hæc Essentia divina est Filius; ergo Pater est Filius.* Secundò, in syllogismo in *Darii* non valet: *Omnis Essentia divina est Pater: Filius est Essentia divina; ergo Filius est Pater.* Tertiò etiam non valet: *Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt alius, & alius, & alius; sed Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus sunt Deus; ergo sunt alius, & alius, & alius Deus.* Quarto similiter non valet: *Deus est Pater Christi; Trinitas non est Pater Christi; ergo Trinitas non est Deus; ergo &c.*

176. Respondeo primò cum *P. Vasq. d. 123. n. 6.* formam syllogisticam non fundari in illo principio: *Quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se;* sed in illo alio dici de omni, & dici de nullo. Non placet, nam illud principium dici de omni, ut bene ostendit *P. Arriaga d. 43. sect. 2.* reducit ad illud: *quæ sunt eadem in uno tertio, &c.* nam idem quod dicitur de aliquo dicitur de omni sub illo contento, quia ea, quæ sub illo continentur, sunt in illo aliquo modo idem, & semper in omni forma syllogistica, sive syllogismo formaliter constituto, debent duo extrema uniri in eodem medio termino, tanquam in uno tertio.

177. Respondeo secundò cum aliis, formam syllogisticam non habere locum in divinis. Non placent, quia aliqui non haberemus formam arguendi contra hæreticos, quod est absurdum; & posset dici, mysteria divina esse contra rationem naturalem; siquidem essent contra formam syllogisticam, quæ evidenter, & secundum rationem naturalem aliquid concluditur.

178. Respondeo tertio, formam syllogisticam etiam in mysterio Trinitatis habere locum juxta capacitatem subiecti, si ibi rectè applicetur: Ad primam tamen probationem minoris dicimus, illum syllogismum non esse expositivum, nam licet essentia

divina sit singularis, est tamen pluribus communicabilis: at verò in syllogismo expositorio, prout alibi diximus, medius terminus debet esse, non solum singularis, sed etiam incommunicabilis. Unde similiter non valet: *Aliquis homo est Socrates; aliquis homo est Plato; ergo Socrates est Plato:* quia terminus *aliquis homo*, licet sit singularis, est tamen communicabilis, licet vagè, & indeterminatè. In divinis autem valeret sic: *Hæc Persona est Pater; hæc Persona est generans; ergo Pater est generans.*

Ad secundam dicimus inprimis, illum syllogismum non esse constitutum in *darii*, quia ejus major non est universalis. Secundò non esse expositivum juxta proximè dicta. Tertiò non valere, tum quia ejus terminus singularis notatur signo universalis *omnis*: tum etiam quia mutatur terminorum suppositio, nam in majori *Essentia divina* sumitur pro natura determinata ad Personam Patris, quam non includit ut est in Filio; & in minori sumitur pro natura determinata ad Personam Filii, quam non includit ut est in Patre.

Ad tertiam dicimus, illum syllogismum non valere, quia mutatur suppositio, nam in majori terminus *alius, & alius, & alius* supponit pro diversitate Personarum; in minori terminus *Deus* supponit pro identitate naturæ; & in conclusione terminus *alius* infert diversitatem naturæ. Ad quartam idem dicimus, nam in majori terminus *Deus* supponit pro natura determinata ad Personam Patris; & in consequenti supponit pro naturâ sumptâ in tota latitudine, prout subsistit in tribus Personis, nullam determinando. Aliæ similes propositiones videri possunt apud Doctores supra citatos n. 138. præsertim apud *P. Ruiz, P. Alarcon, & P. Arriaga*. in quibus semper advertendum est ad modum distribuendi, & applicandi medium terminum; plerumque enim non valent, quia mutatur suppositio.

SECTIO VII.

Utrum, & quomodo Mysterium Trinitatis sit supra lumen naturale?

ACTENUS ostendimus, Mysterium Trinitatis non esse contra lumen naturale; nunc an, & quomodo sit supra illud, dicemus. Advertes tamen, lumen naturale posse dupliciter considerari: Primò, præcisâ revelatione naturæ indebitâ: Secundò suppositâ, & factâ revelatione, quâ præmissâ firmatus intellectus aliquas rationes scrutatur, aut evidentes, aut probabiles alicujus mysterii revelati. Hoc posito.

Difficultas 1. Utrum Mysterium Trinitatis, præcisâ revelatione, possit lumine naturali cognosci? Dico 1. Mysterium Trinitatis, præcisâ revelatione, non potest lumine naturali cognosci evidenter quoad quid est? Est certa apud omnes Doctores Catholicos. Ita *P. Soar. lib. 1. cap. 11. n. 5. cum D. Thom. 1. p. q. 32. a. 1. P. Vasq. 1. p. d. 113. cap. 1. P. Becanus de Trinit. cap. 3. q. 3. P. Granad. tract. 6. d. 1. sect. 1. P. Vasq. 1. p. d. 133. cap. 2. P. Tanner. d. 4. q. 1. dub. 2. n. 3. P. Arrub. d. 115. cap. 2. P. Præposit. 1. p. q. 27. dub. 2. P. Valent. 1. p. d. 2. q. 6. pun. 1. P. Alarcon. 1. p. tr. 5. d. 1. cap. 3. num. 7. P. Arriaga d. 43. sect. 4. P. Compton. tom. 1. d. 51. sect. 1.*